

SAMRÅDSUNDERLAG- KJULA SYD

AVGRÄNSNINGSSAMRÅD

Ansökan om ändring av vattenverksamhet för att på fastigheten Kjula-Blacksta 1:81, Eskilstuna, bortleda allt till tälkten inläckande yt- och grundvatten till och med den 31 juli 2033

2025-02-10

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Administrativa uppgifter	4
3. Gällande tillstånd	4
4. Bakgrund	5
5. Syftet med vattenverksamheten och tidplan	6
6. Rådighet	6
7. Lokalisering.....	7
8. Verksamhetsbeskrivning	8
8.1 Allmänt.....	8
8.2 Nuvarande vattenhantering	9
8.3 Planerad vattenhantering	10
9. Geologi och hydrogeologi.....	12
9.1 Geologi	12
9.2 Grundvattnets avrinningsmönster	13
10. Betydande miljöaspekter kopplat till vattenverksamheten	14
10.1 Preliminärt påverkansområde för grundvatten.....	15
10.2 Vattenskydd - kommunala vattentäkter.....	16
10.3 Enskilda brunnar och påverkan på grundvatten	16
10.4 Påverkan på ytvatten.....	17
10.5 Markavvattningsföretag	18
10.6 Påverkan på miljökvalitetsnormer i vatten.....	19
10.7 Påverkan på riksintressen	20
11. Fortsatt samrådsprocess	20
11.1 Utredningar	21
11.2 Innehåll i kommande miljökonsekvensbeskrivning	21
12 Bilagor.....	21

1. Sammanfattning

NCC Industry AB (bolaget) bedriver berg- och grustäktsverksamhet inom fastigheten Kjula-Blacksta 1:81 i Eskilstuna kommun. Bolaget har tillstånd att inom befintligt verksamhetsområde bedriva berg- och grustäktsverksamhet samt verksamhet för avfallsåtervinning t o m 2031-07-31.¹

För att kunna bedriva täktverksamheten i torrhet behöver inläckande yt- och grundvatten bortledas. Bolaget ansökte 2016 om ett separat tillstånd till vattenverksamhet som medger bortledning av maximalt 180 000 m³ grundvatten per år, t o m 2033-07-31.²

Inom ramen för verksamhetens egenkontroll kontrolleras grundvattenpåverkan i omgivningen i grundvattenrör och bergborrade brunnar. Kontroll visar att grundvattenavsänkningen i omgivningen är enligt förväntan och i enlighet med bedömningen i tidigare tillståndsprovning.

Kontroll sker även av bortledda volymer vatten. Mätning i denna del visar emellertid att behovet av bortledning, räknat i antal liter bortlett vatten, är större än vad som medges i nu gällande vattendom. Det beror huvudsakligen på att grundvattenbildningen inom täktens tillrinningsområde är större än vad som tidigare förutsetts.

Bolaget avser därför att ansöka om ändring av vattenverksamheten för att på fastigheten Kjula-Blacksta 1:81 bortleda allt till täkten inläckande yt- och grundvatten till och med den 31 juli 2033. Täktverksamheten och återvinningsverksamheten kommer inte att ändras och kommer fortsatt att bedrivas i enlighet med gällande täkttillstånd och anmälan om att bedriva asfaltverk.

I syfte att spara tid har bolaget valt att gå direkt till ett avgränsningssamråd. I enlighet med 6 kap. 30 § tredje stycket miljöbalken informerar NCC att något undersökningssamråd enligt 6 kap 24 § miljöbalken inte har genomförts.

Denna information är en del i samrådsprocessen som ska genomföras innan ansökan och miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Bolaget önskar nu synpunkter när det gäller MKB:ns innehåll och utformning samt gällande den planerade vattenverksamhetens omfattning och de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser.

---

¹ Länsstyrelsen i Södermanlands län, Tillstånd till berg- och grustäktverksamhet samt återvinning av avfall på fastigheten Kjula-Blacksta 1:81 i Eskilstuna kommun, 2006-07-19 (Dnr. 551-9319-1998). Tillståndet gäller t o m 2031-07-31.

² Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, Tillstånd till bortledning av grundvatten mm (maximalt av 180 000 m³ grundvatten årligen), 2017-04-19 (Mål nr M 4043–16). Tillståndet gäller t o m 2033-07-31.

2. Administrativa uppgifter

Sökande, exploatör

Sökande: NCC Industry AB
Box 5367
402 28 Göteborg

Organisationsnummer: 556302-3307

Fastighet: Kjula-Blacksta 1:81

Fastighetsägare: NCC Industry AB

Kommun: Eskilstuna kommun
Län: Södermanland

Kontaktpersoner:

Ansvarig för ansökan: Malin Göthensten, (råvaruhandläggare)
Tel: 076-517 66 83
E-post: malin.gothensten@ncc.se

Erica Sunström (sitemanager)
Tel: 070- 216 51 34
E-post: erica.sunstrom@ncc.se

Juridiskt ombud: Oscar Heimeryd, Advokatfirman Lindahl KB

Prövningsgrund: Tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken

Prövningsmyndighet: Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt

3. Gällande tillstånd

- Se fotnot 1-2 ovan.

4. Bakgrund

NCC Industry AB (bolaget) bedriver berg- och grustäktverksamhet samt återvinningsverksamhet på fastigheten Kjula-Blacksta 1:81 i Eskilstuna kommun. Täkten benämns Kjula Syd. Täktillstånd för verksamheten meddelades år 2006 och gäller t o m 2031-07-31.

Bolaget har även ett kommunalt beslut i form av ett föreläggande³ om försiktighetsmått och skyddsåtgärder för drift av asfaltverk på fastigheten.

Tillstånd till vattenverksamhet för bortledning av grundvatten, som nu aktuell ändring avser, meddelades 2017 och gäller t o m 2033-07-31.

Bolaget mäter löpande bortledda volymer vatten inom ramen för verksamhetens egenkontroll. Mätningarna visade att behovet av bortledning ökade 2023 vilket kommunicerades med tillsynsmyndigheten.

Bolaget förelades i januari 2024 av Samhällsbyggnadsnämnden i Eskilstuna kommun att redovisa total pumpad mängd grundvatten 2023 inklusive utredning av hur nederbörd påverkat förhållandet mellan ytvatten och markvatten samt vidtagna åtgärder för att löpande säkerställa att tillståndsgiven volym inte överskrids.

Bolaget lät under våren 2024 WSP ta fram en uppdaterad vattenbalansräkning med syfte att utreda hur stora mängder vatten som läcker in i täkten och som därmed behöver bortledas.

I WSPs uppdaterade beräkning förväntas bortledningsbehovet uppgå till ca 550 000 m³ per år. Denna slutsats stämmer överens med bolagets uppföljande kontroller. Skillnaden i förhållande till hydrogeologiska utredningar som genomfördes 2016 beror i huvudsak på att storleken på nettonederbörd som antogs var för liten. Det innebär sammanfattningsvis att *grundvattenbildningen* i området underskattades i tidigare utredningar.

Ingen skada bedöms dock ha uppstått på allmänna eller enskilda intressen till följd av grundvattenbortledningen. De fördjupade utredningar som bolaget nu genomfört visar att den volymbegränsning som föreskrevs i 2017 års vattendom är inaktuell varför bolaget ansöker om att ta bort begränsningen.

Bolaget har med hänvisning till ovanstående därför för avsikt att ansöka om ändring av vattenverksamheten för att bortleda **allt** till täkten inläckande yt- och grundvatten.

---

³ Miljö- och räddningstjänstförvaltningen vid Eskilstuna kommun 2007-04-03, (MMM 105/2007).

5. Syftet med vattenverksamheten och tidplan

Bolagets tillstånd för berg- och grustäktverksamhet går ut 31 juli 2031. Täkten är synnerligen viktig för hela Eskilstunaområdet och kringliggande kommuner och försörjer närområdet med ballastmaterial.

För att täktverksamheten ska kunna fortsätta bedrivas i torrhet har bolaget behov av att bortleda inläckande yt- och grundvatten från täkten.

Bortledning av grundvatten utgör en vattenverksamhet enligt 11 kap. 3 § miljöbalken.

Syftet med bortledningen och omfattningen av bortledningen (dvs. inom vilket område bortledning sker och till vilken +nivå) är oförändrad i förhållande till redan tillåten vattenverksamhet. Enda skillnaden är att bolaget avser att bortleda **allt** till täkten inläckande yt- och grundvatten, utan volymbegränsning.

Bolaget avser att hemställa om en skyndsam handläggning så att en uppdaterad vattendom kan meddelas så snart som möjligt. Bolaget planerar även att yrka på verkställighetsförordnande eftersom verksamheten är pågående samt att bortledningen av vatten inte bedöms ha någon negativ inverkan på omgivningen vilket pågående löpande kontroller enligt tidigare fastställt kontrollprogram visar.

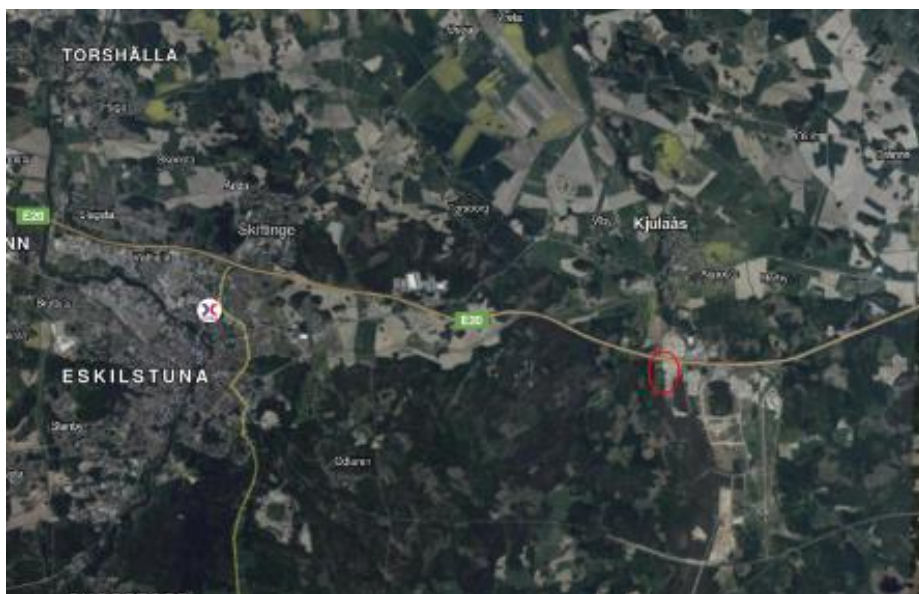
I samband med ansökan kommer en fördjupad analys göras av vattenverksamhetens möjliga konsekvenser. Generellt gäller att en högre grundvattenbildning leder till ett minskat påverkansområde, men större grundvattenbortledning mätt som bortledd volym. Även det omvända gäller, att en lägre grundvattenbildning leder till ökad utbredning av påverkansområdet men mindre grundvattenbortledning. Det som noterats rörande tidigare underskattning av grundvattenbildningen bedöms därför ha medfört att tidigare redovisat påverkansområde också är överskattat. För samrådsskedet redovisas dock ett konservativt preliminärt påverkansområde för grundvatten, vilket innefattar tidigare redovisad påverkan på grundvatten.

6. Rådighet

Fastigheten Kjula-Blacksta 1:81 ägs av NCC Industry AB. Bolaget har därmed rådighet för vattenverksamheten enligt 2 kap. 1 § lag (1998:812) om särskilda bestämmelser om vattenverksamhet m.m.

7. Lokalisering

Täkten Kjula Syd ligger inom fastigheten Kjula-Blacksta 1:81 i Eskilstuna kommun. Verksamhetsområdet är beläget ca 1 km söder om Kjula samhälle inom Kjulaåsen, vilken är en del av Badelundaåsen. Avståndet till Eskilstuna är knappt 10 km, figur 1.

Figur 1. Översiktskarta som visar täktens lokalisering i förhållande till Eskilstuna. Täkten är på kartan markerad med en röd ring.

Omedelbart norr om verksamhetsområdet löper motorväg E20 och öster om täkten går länsväg 899. Väster om täkten ligger Dammsäng sommarstugeförening. Inom föreningen finns 23 tomter med sommarstugor. Ett par av husen utgörs av permanentboende. Sydost om anläggningen ligger Eskilstuna flygplats. I området benämnt Kjula Nord, direkt norr om E20 har bolaget tidigare bedrivit en grustäkt som nu är efterbehandlad och avslutad. Väst respektive öst om Kjula Nord finns enstaka bebodda fastigheter, hästagar samt ett industriområde, figur 2.

Figur 2. Översiktskarta över Kjula Syd med omgivningar.

8. Verksamhetsbeskrivning

8.1 Allmänt

Täktverksamhet har bedrivits i Kjula sedan 1960-talet, först av grus i åsmaterialet och senare i underliggande berg. Brytdjupet uppgår inom gällande täktillstånd till +10. Tillståndet medger ett uttag av 6,5 miljoner ton berg och 500 000 ton grus och sand fram till 31 juli 2031. Det maximala årliga uttaget uppgår till 300 000 ton. Av tillståndsgivna volymer återstår ca 3,86 miljoner ton berg och 280 000 ton grusmaterial att bryta ut.

Tillståndet omfattar också mottagning, krossning, sortering och utlastning av returafalt, betong och tegel omfattande totalt 45 000 ton per år.

Bolaget har även ett separat kommunalt beslut som medger asfalttillverkning inom fastigheten.

Täkt- och återvinningsverksamhet samt asfalttillverkningen kommer inte att förändras i förhållande till vad som gäller idag.

Täkten länshålles genom att yt- och grundvatten pumpas bort. Vattnet renas i en sedimentationsdamm innan det leds från verksamhetsområdet via vägdike och kulvert under väg E20, se avsnitt 8.2.

Bolaget har inom ramen för sin egenkontroll dels ett generellt kontrollprogram för täktverksamheten och ett riktat provtagningsprogram för yt- och grundvatten.

Grundvattennivåer har kontrollerats regelbundet i området sedan 1990-talet. Kontrollmätningar sker för närvarande i fyra bergborrade brunnar inom Dammsäng sommarstugeförening samt i tre grundvattenrör inom södra delen av verksamhetsområdet, figur 3.

Utöver grundvattennivåer kontrolleras även vattenkvaliteten i brunnarna inom Dammsäng och i bolagets brunn vid kontorsbyggnaden, röda cirklar i figur 3. Kvalitet på utgående vatten kontrolleras i sedimentationsdammen och i vägdiket längs E20, gula stjärnor i figur 3.

Figur 3. Mätpunkter för kontroll av grundvattennivåer, blå cirklar och vattenkvalitet, röda cirklar vid Kjula syd. Gula stjärnor markerar var ytvattenkvalitet kontrolleras.

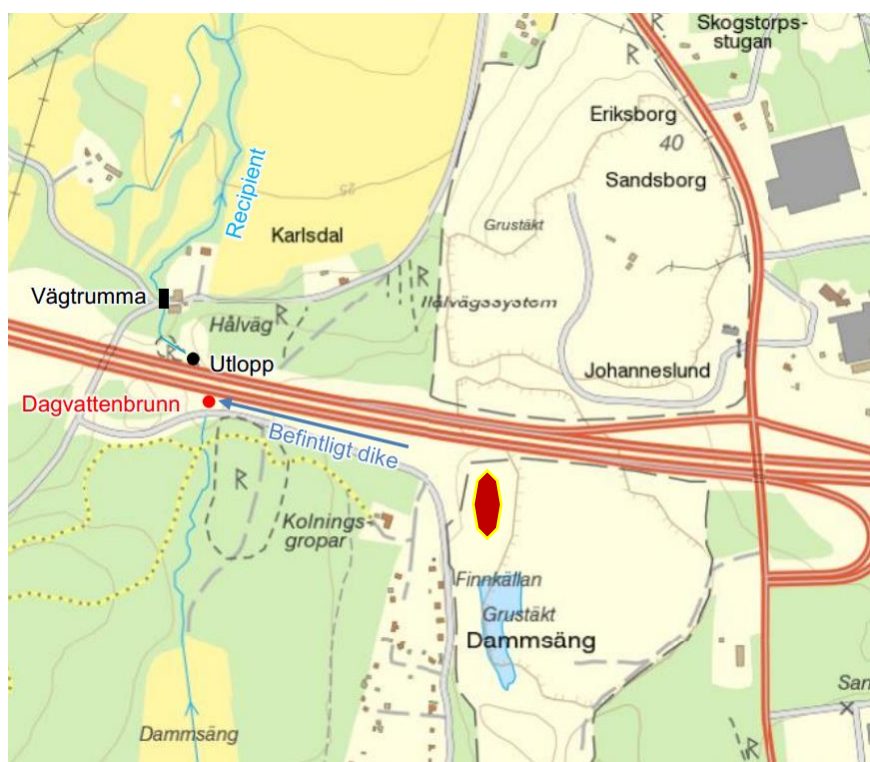
8.2 Nuvarande vattenhantering

I täktområdet sker ett ständigt tillskott av vatten i form av inläckande yt- och grundvatten, i första hand från åsen och nederbörden samt till begränsad del från berget. För att kunna bedriva täktverksamheten i torrhet på aktuellt brytdjup +10 behöver vatten pumpas ut från täktområdet.

Täktens undersprängda botten, även kallad syltan, fungerar delvis som ett stort fördröjningsmagasin.

Vatten som ansamlas på täktbotten bortleds via pumpning från en pumpgrop till en sedimentationsdamm för avskiljning av sediment, slam och eventuella föroreningar. Från dammen pumpas vattnet vidare via en fördröjningstank till en dikesförlagd ledning.

Ledningen i diket är ca 400 m lång och ansluten till en kupolbrunn/dagvattenbrunn, som även samlar upp avlett vatten från Dammsäng sommarstugeförening. Från dagvattenbrunnen leds vattnet till en kulvert under E20 och vidare till en bäck som utgör recipienten, figur 4.

Figur 4. Befintlig bortledning av vatten till befintlig ledning i vägdike. Röd oval markerar plats för ny sedimentationsdamm.

8.3 Planerad vattenhantering

Ändringen innebär att bolaget avser att söka tillstånd att bortleda **allt** inläckande yt- och grundvatten från verksamhetsområdet. Av WSPs vattenbalansberäkning 2024 framgår att det finns ett stort behov av att ta höjd för nederbördsrika år såsom 2023 för att säkerställa ett sannolikt bortledningsbehov.

Bolaget planerar att genomföra en hydrogeologisk utredning som i detalj kommer beskriva planerad vattenverksamhet med förslag på åtgärder för de fall behov finns.

Den befintliga sedimentationsdammen kan komma att flyttas till nordvästra hörnet av verksamhetsområdet, markerat med röd oval i figur 4 för att ge plats för fortsatt brytning av berg.

Avsikten är att även fortsättningvis låta vattnet passera sedimentationsdamm och avledas till den befintliga utloppsledningen förlagd i vägdiket med passage genom kulvert, figur 5 och utlopp i bäcken norr om E20, figur 6.

Figur 5. Kulvert under E20 med avlett vatten norr om motorvägen.

Figur 6. Bäcken som utgör recipient norr om E20

Bäcken rinner vidare norrut via Kafjärdsgraven, Ramsundsån och slutligen vidare till Blacken vid Tegelviken i Mälaren, se figur 13 nedan. Inom ramen för den hydrogeologiska utredningen kommer påverkan på nedströms vattensystem och nedströms liggande markavvattningsföretag belysas.

9. Geologi och hydrogeologi

9.1 Geologi

Täkten Kjula Syd är belägen i Kjulaåsen som är en del av Badelundaåsen. Högparter i området består främst av grusåsen vilken omges av dalgångar med en nord-sydlig riktning. Åsen är helt eller delvis täckt av leror av varierade mäktighet, figur 7.

Lerorna överlagras av svallsand med undantag för brytområdet vid Kjula Syd där berget är blottlagt till följd av täktverksamheten.

Figur 7. Jordartskarta (©SGU).

Berggrunden under åsen utgörs av sur intrusivbergart. Djup till berg inom brytområdet uppgick ursprungligen till ca 10-20 meter.

Bergövertyans nivå över havet framgår av figur 8. Underliggande berggrund ligger ytligare söder om täkten (gul-orange) för att sjunka till djupare nivåer norr om täkten (turkos-lila).

Figur 8. Bergöverytans nivå över havet och bergstrukturer (©SGU).

9.2 Grundvattnets avrinningsmönster

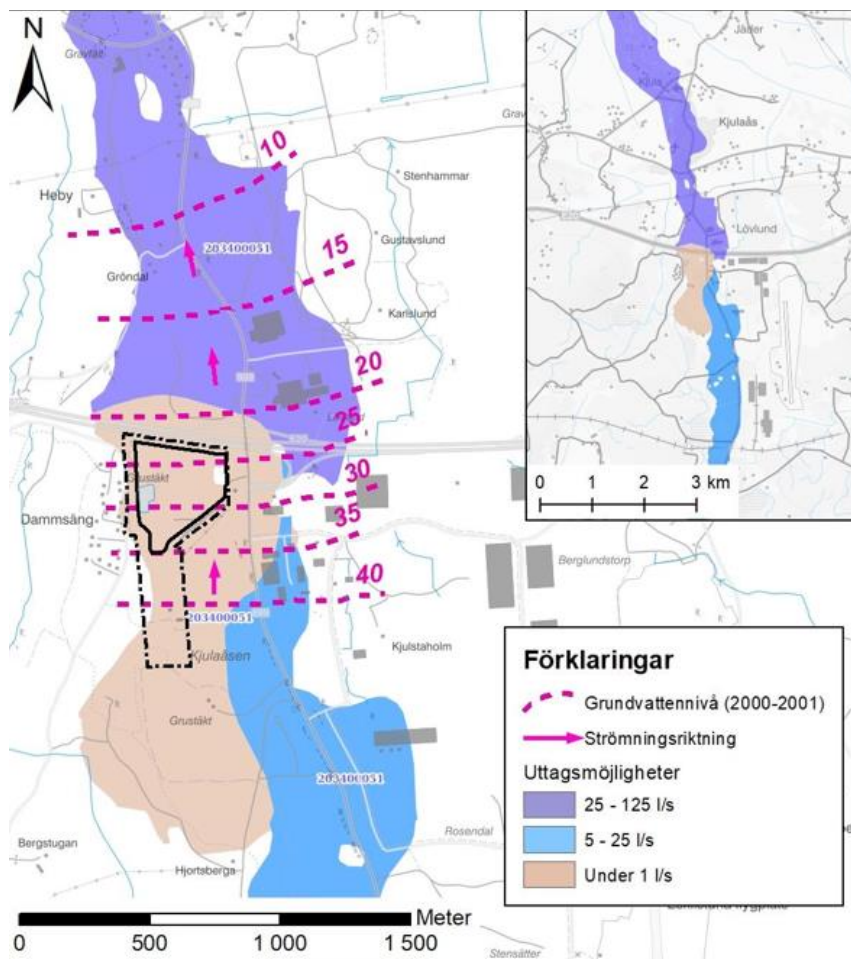
Den aktuella delen av åsen utgör en utpekad grundvattenförekomst *Badelundaåsen-Eskilstuna-Västerås* (MS CD: WA87193795). Inom denna del saknas allmänna vattentäkter med vattenskyddsområden.

Enligt SGU:s kartläggning av grundvattenmagasinet har partierna vid Kjula bergtäkt mycket små uttagsmöjligheter då den vattenförande mäktigheten i åsen är liten till följd av högt bergläge (liten vattenförande mäktighet i åsmaterialet) Borrningar visar även på förekomst av finkorniga isälvssediment inom området.

Grundvattnet i åsen strömmar inom aktuellt område mot norr, där grundvattennivåerna till del styrs av den underliggande bergöverytans nivå, men även av de vattenförande egenskaperna i den mättade zonen av åsmaterialet. Norr om väg E20 sjunker bergnivåerna och den vattenmättade zonen blir större. Detta avspeglas dels i minskad gradient

(längre mellan isolinjer för grundvattennivå) norr om E20, dels i SGU:s bedömda uttagsmöjligheter som här är goda, figur 9.

De grundvattennivåer som redovisas i figur 9 är SGU:s tolkning av förhållandena vid kartläggningen som gjordes åren 2000-2001, varför nuvarande grundvattensänkning vid Kjula bergtäkt inte ses i figuren. Nivåkarteringen visar dock att grundvattenmagasinet i området vid bergtäkten saknar stora uttagsmöjligheter av grundvatten.

Figur 9: Grundvattenkarta med ökande uttagsmöjlighete norr om täkten. Lila pilar anger grundvattnets strömningsriktning. (SGU:s wms-tjänster jämte hydrogeologiska kartan k88, ©SGU)

10. Betydande miljöaspekter kopplat till vattenverksamheten

Nedan beskrivs den planerade vattenverksamhetens förutsedda miljöpåverkan översiktligt. Utförligare beskrivning och bedömning kommer redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen till kommande ansökan.

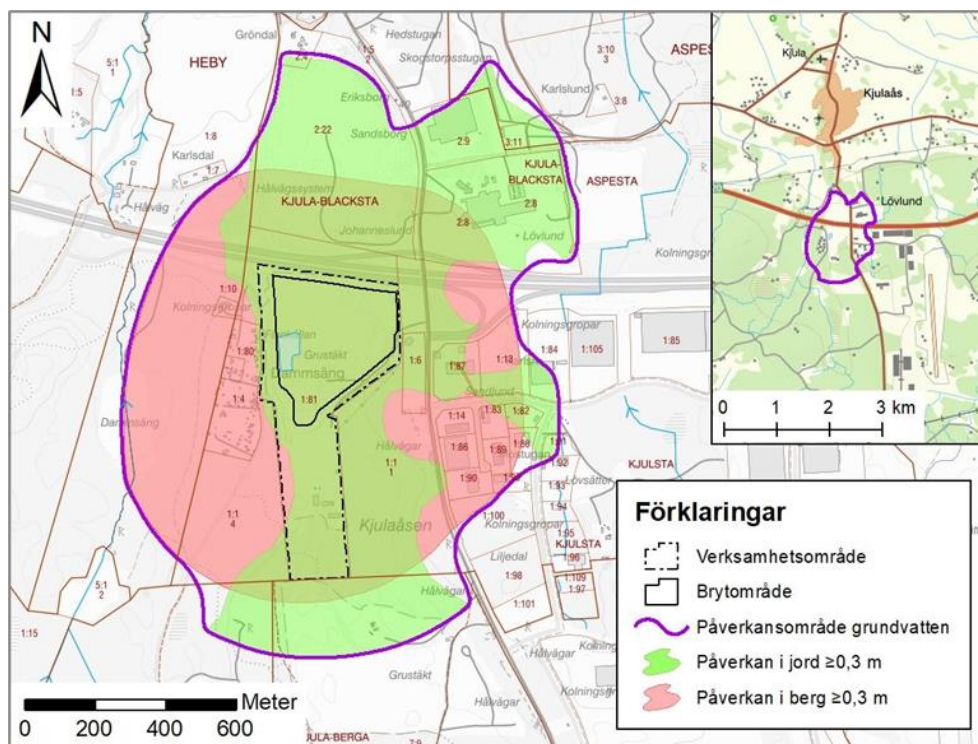
10.1 Preliminärt påverkansområde för grundvatten

Påverkan på omgivande grundvattenförhållanden, som följd av pågående tillståndsgiven brytning av berg vid Kjula Syd har redovisats i tidigare ansökan (hydrogeologisk utredning, Sweco 2016). Då utpekat påverkansområde utgick förvisso från den i dag tillståndsgivna brytningen av berg (lägsta brytnivå +10), men hade underskattat storleken på grundvattenbildningen inom täktens tillrinningsområde.

Generellt gäller att en högre grundvattenbildning leder till ett minskat påverkansområde, men större grundvattenbortledning. Även det omvända gäller; att en lägre grundvattenbildning leder till ökad utbredning av påverkansområdet men mindre grundvattenbortledning.

Den tidigare underskattningen av grundvattenbildningen bedöms ha medfört att den då bedömda maximala påverkan på grundvatten är överskattad.

För samrådsskedet redovisas dock ett konservativt *preliminärt påverkansområde* för grundvatten vilket även innefattar tidigare redovisad påverkan på grundvatten, figur 10. Det preliminära påverkansområdet kan eventuellt komma att minskas inför ansökan, om vidare utredning visar att detta är motiverat, området bedöms dock inte behöva utökas. Ett fastställt påverkansområde kommer redovisas i den hydrogeologiska utredningen som bolaget avser att genomföra.

Figur 10. Tidigare bedömd påverkan på grundvatten i jord och berg (färgade ytor) jämte en preliminär avgränsning av påverkansområdet för grundvatten för aktuell ansökan (lila linje).

10.2 Vattenskydd - kommunala vattentäkter

Den tidigare kommunala grundvattentäkten i Kjulaåsen är numera nedlagd. Det finns inga kommunala planer på att använda den som reservvattentäkt inom överskådlig tid.

Idag tas merparten av råvattnet till det kommunala dricksvattnet från ytvattentäkten Hynevadsån vid utloppet i Hjälmarens sydväst om Eskilstuna. Vattenskyddsområdet framgår delvis av figur 11. Söder om täkten finns även det mindre vattenskyddsområdet Ärla.

Verksamhetens eventuella påverkan på vattenskyddsområden kommer belysas i miljökonsekvensbeskrivningen, MKB i ansökan.

Figur 11 Närmast liggande vattenskyddsområden, Hynevadsån i sydväst och Ärla söder om täkten. Täkten markerad med röd ring och vattenskyddsområden med blått raster.

10.3 Enskilda brunnar och påverkan på grundvatten

Bortledning av grundvatten innebär påverkan på omgivande grundvattenivåer, vilket potentiellt kan påverka och skada grundvattenkänsliga anläggningar, t.ex. brunnar. Frågan kommer att utredas i den hydrogeologiska utredningen.

I samband med föregående ansökan om vattenverksamhet 2016 genomfördes en brunnsinventering. Inom påverkansområdet identifierades 20 enskilda brunnar samt 13 brunnar inom Dammsäng sommarstugeförening.

Påverkan på enskilda brunnar kommer ingå i den hydrogeologiska utredningen som bolaget avser att genomföra. En kompletterande brunnsinventering kommer genomföras inom ramen för den utredningen.

Inom ramen för bolagets egenkontroll kontrolleras grundvattennivåer och vattenkvalitet i området runt tälkten, se avsnitt 8.1.

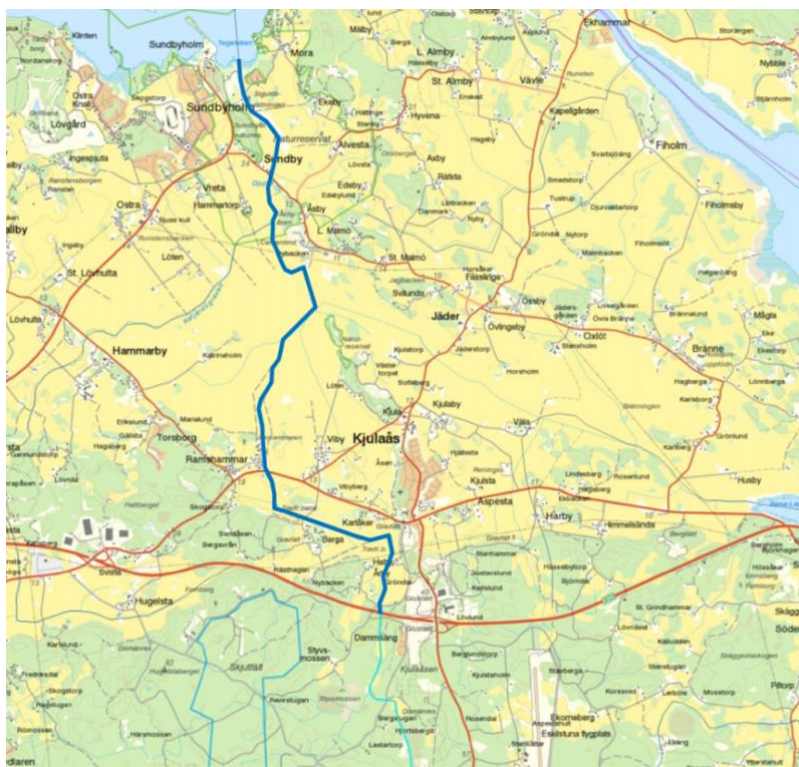
Bolaget har för befintlig verksamhet upprättat avtal om kompensation med ett antal brunnsägare vars brunnar identifierats som potentiellt känsliga för avsänkning till följd av tälktverksamheten. Det har hittills inte varit aktuellt med några kompensationsåtgärder för vattennivåer.

Bolaget har efter att önskemål från två brunnsinnehavare spolat deras brunnar inom Dammsäng sommarstugeförening vars vatten varit missfärgat av humus och järn. Dessa åtgärder har bolaget utfört även om igensättning av brunnar är en naturlig process som inte har någon koppling till den pågående verksamheten vid Kjala bergtälkt. Det ska även beaktas att vattenverksamheten vid Kjala bergtälkt, med en grundvattensänkning och därtill kopplad bortledning av grundvatten, medför att strömningsriktning för grundvatten i omedelbar närhet till bergtälkten är riktad in mot densamma, inte ut från den. Således saknas i princip koppling mellan vattenkvalitet i kringliggande brunnar och verksamheten vid Kjala bergtälkt. Den enda möjliga teoretiska kopplingen är om en mycket stor avsänkning av vattennivån i en enskild brunn uppkommer på grund av vattenverksamheten vid bergtälkten, vilket i vissa fall kan medföra inverkan på vattenkvaliteten i en sådan brunn. Någon sådan påverkan på vattennivåer har, som tidigare nämnts, inte uppkommit och bedöms inte heller uppkomma.

10.4 Påverkan på ytvatten

I tälktområdets direkta närhet finns inga större sjöar eller vattendrag. Strax väster om tälkten finns ett vattensystem som kommer söderifrån, vilket passerar skogen invid Dammsäng sommarstugeförening, rinner via kupolbrunnen och kulverten under E20 och vidare genom jordbruksområden till Kafjärdsgraven, Ramsundsån och slutligen till Blacken (Mälaren vid Tegelviken), figur 12.

Avståndet från tälktområdet till Mälaren är ca 11,5 km.

Figur 12: Befintligt ytvattensystem till vilket vatten från täkten avleds.

Den kvalitativa påverkan på vatten är främst kopplad till utsläpp av kväve från täkten till recipienten. Allt tillgängligt kväve lakas dock inte ur till recipienten utan merparten samlas i finfraktionen i krossprodukterna och följer med materialet ut till kunden och slutanvändningen.

Suspenderat material och eventuella oljeföroreningar kan utgöra föroreningar om inte utgående vatten från täkten hanteras på rätt sätt. Vid Kjala Syd avskiljs suspenderande ämnen och slam i sedimentationsdammen innan det renade vattnet leds vidare till det befintliga ytvattensystemet.

Fråga om påverkan på ytvattenförekomster och, i förekommande fall ytvattenförekomster som omfattas miljö kvalitetsnormer, kommer att utredas i MKB, se vidare avsnitt 10.6 nedan.

10.5 Markavvattningsföretag

Längs ytvattnets väg norrrut passeras ett antal markavvattningsföretag där startpunkt för respektive företag markerats med en röd cirkel, figur 13.

Närmast taktens utsläppspunkt ligger *Ramshammar-Berga*, akt nr 244, ca 1,5 km nedströms täkten. Därefter följer *Kalkbäcken-Sundbyån*, akt nr 104 och strax före utloppet i Mälaren passeras även *Ekeby-Mora*, akt nr 43.

Eventuell påverkan på dessa markavvattningsföretag kommer utredas i den hydrogeologiska utredning som bolaget planerar att genomföra.

Figur 13. Markavattningsföretag längs vattnets väg. Startpunkt markerade med röda cirklar. Täkten markerad med gul cirkel.

10.6 Påverkan på miljö kvalitetsnormer i vatten

Miljö kvalitetsnormerna (MKN) är juridiskt bindande styrmedel som beskrivs närmare under miljöbalkens femte kapitel. I nuläget finns miljö kvalitetsnormer för utomhusluft, vattenförekomster, fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller. Relevant miljö kvalitetsnorm för planerad vattenverksamhet är den för vattenförekomster. EU:s ramdirektiv för vatten reglerar miljö kvalitetsnormer för vatten. Direktivet syftar till att alla vattenförekomster, både yt- och grundvatten, ska ha god status.

Badelundaåsen, i vilken täkten Kjula Syd ligger, är klassad som en grundvattenförekomst och har fastställda miljö kvalitetsnormer. Den kvantitativa och kvalitativa statusen är (2023) klassad som god. Den kemiska statusen klassades tidigare förvaltningscykel som otillfredsställande på grund av historisk användning av växtskyddsmedel.

Strax väster om täkten finns ett ytvattensystem som kommer söderifrån (ID: NW658486-154832), vilket passerar skogen invid Dammsäng sommarstugeförening, rinner under E20 och vidare genom

jordbruksområden. Vattensystemet väster om tälkten är en oklassad förekomst.

Vattnet rinner vidare drygt 8 km fram till Kafjärdsgraven (ID: SE658714-154381), Ramsundsån och slutligen till Blacken (Mälaren vid Tegelviken). Kafjärdsgraven är klassad och uppvisar en måttlig ekologisk status 2023 med ett kvalitetskrav på god ekologisk status tills 2027. Undantaget från kravet är övergödning och morfologiska förändringar vilka är tekniskt omöjligt. Den kemiska ytvattenstatusen exklusive kvicksilver och bromerade difenyleter är god.

Verksamhetens påverkan på miljökvalitetsnormer kommer i detalj att utredas i miljökonsekvensbeskrivningen, MKB.

10.7 Påverkan på riksintressen

Närmast liggande riksintresse utgörs av Väg E20, Malmö-Göteborg-Stockholm. Vägen är av riksintresse för kommunikationer och ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt.

Strax norr om tälktområdet och inom systemet för vattenavledning finns ett riksintresse för kulturmiljövård, Kafjärdenområdet. Riksintresset speglar hur Mälardalen anpassades till landhöjning, växande befolkning mm. från bronsålder till 1800-talets sjösänkningar, med herrgårdslandskap från 1600-talet, inklusive minnen förknippade med Axel Oxenstiernas tid.

På ett avstånd av 6,5 km i nordlig riktning från tälkten finns ett riksintresse för friluftsliv, Sundbyholmsområdet som inte bedöms beröras av den planerade ändringen av vattenverksamheten. Inga andra riksintressen eller Natura 2000 områden finns i det direkta närområdet. Påverkan på riksintressen kommer utredas i MKB´n.

11. Fortsatt samrådsprocess

Myndighetssamråd med Länsstyrelsen i Södermanlands län och Eskilstuna kommun påbörjades i januari 2025 med ett samrådsmöte den 16 januari 2025.

Fortsatt samråd kommer nu att ske med de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden samt med de övriga statliga myndigheter, de företag och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten (även länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten ingår i fortsatt samråd, men det kan noteras att planerad verksamhet inte har förändrats sedan samrådsmötet den 16 januari 2025). Samrådet kommer att inledas genom skriftlig information till berörda med efterföljande annons i Eskilstuna-Kuriren.

Ett skriftligt komprimerat samrådsunderlag inklusive brunnsinventeringsblankett kommer skickas med brev till närboende inom 1000 meter från planerat verksamhetsområde och boende inom påverkansområde för vattenverksamheten. Även berörda markavvattningsföretag kommer erhålla ett komprimerat underlag. Kompletta samrådsunderlag kommer kunna hämtas via länk på bolagets hemsida.

Övriga berörda myndigheter och organisationer kommer få komplett information via e-post. Synpunkter kommer i första hand kunna lämnas i skriftlig form via brev eller e-post.

11.1 Utredningar

Inför framtagandet av ansökningshandlingar för verksamheten avser bolaget att genomföra en hydrogeologisk utredning.

11.2 Innehåll i kommande miljökonsekvensbeskrivning

Bolagets förslag är att den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som tas fram för den planerade ändrade vattenverksamheten omfattar en beskrivning av verksamheten med uppgifter om lokalisering, utformning, omfattning samt andra egenskaper som kan ha betydelse för miljöbedömningen.

MKB föreslås vara avgränsad till ändringen av vattenverksamheten, dvs. inte närmare miljökonsekvensbedöma den befintliga och oförändrade täkt-återvinnings- och asfalttillverkningsverksamheten.

MKB:n ska även innehålla en identifiering, beskrivning och bedömning av de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa de negativa miljöeffekterna.

Nedan redovisas vilka miljöaspekter som i nuläget har bedömts kunna påverkas av den ändrade vattenverksamheten och som kommer att belysas särskilt i kommande MKB.

- Områdesförutsättningar där värden i omgivande miljö beskrivs
- Geologiska och hydrologiska förutsättningar
- Påverkan på yt- och grundvatten inklusive grundvattenberoende anläggningar samt bedömning av risken för spridning av eventuell PFAS till bergtäkten från Eskilstuna flygfält

12 Bilagor

- Samråds-karta